

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΕΛ ΑΒΙΒ ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Ενημερωτικό Δελτίο
E-News Letter

Τεύχος 12ο 1-29/1/2021

Παρασκευή 29-1-2021

Έγκριση Καταστατικού East Mediterranean Gas Forum

Το Υπουργικό Συμβούλιο του Ισραήλ ενέκρινε την ένταξη του Ισραήλ στο East Mediterranean Gas Forum (EMGF) την Τρίτη μετά την επίλυση διαφωνίας μεταξύ των Υπουργών αναφορικά με το θέμα (βλ. σχετικό). Ο Υπουργός Ενέργειας κ. Yuval Steinitz δήλωσε πως το φυσικό αέριο οδηγεί σε ιστορική, συνεχώς διευρυνόμενη, συνεργασία με αραβικά και ευρωπαϊκά κράτη, και σε συμβάσεις για την εξαγωγή φυσικού αερίου στην Ιορδανία και την Αίγυπτο αξίας δεκάδων δισεκατομμυρίων δολαρίων και επισήμανε πως αυτός και ο Αιγύπτιος ομόλογός του κ. Tarek al-Mulla οραματίστηκαν το EMGF.

Παρά τον καθοριστικό ρόλο του Ισραήλ στην ίδρυση του EMGF η επίσημη ένταξή του σε αυτό αναβλήθηκε λόγω της αντίθεσης της Υπουργού Προστασίας Περιβάλλοντος Gila Gamliel. Το Γραφείο της Υπουργού δήλωσε ότι η αντίρρηση ήρθε μετά από διαβεβαίωση του κ. Steinitz ότι πρόκειται να τεθούν οι περιβαλλοντικές αιτιάσεις κατά την πρώτη συνάντηση του φόρουμ. Εκπρόσωπος του κ. Steinitz δήλωσε ότι έχουν τεθεί επανειλημμένως τα θέματα περιβάλλοντος και κλιματικής αλλαγής και ότι θα συνεχίσουν να αποτελούν μέρος των συζητήσεων εφεξής, εξέφρασε δε απορία για το ότι κανένα ευρωπαϊκό ή μη κ-μ του Forum δεν χρειάστηκε να διευκρινίσει το προφανές και να εκμεταλλευτεί το θέμα για πολιτικό κέρδος. Υπενθύμισε, επίσης, ότι το φυσικό αέριο αποτελεί “φιλική προς το περιβάλλον μορφή ενέργειας” και, χάρη στα ευρήματα αερίου στη Μεσόγειο Θάλασσα, το Ισραήλ δεν καίει πλέον ρυπογόνο άνθρακα.

Η Υπουργός κα Gamliel είχε, επίσης, αντιταχθεί στην πλήρη συμμετοχή της Παλαιστινιακής Αρχής στο EMGF θεωρώντας ότι δεν είναι δυνατόν η ΠΑ, η οποία χρηματοδοτεί την τρομοκρατία και είναι εχθρική προς το Ισραήλ, να έχει ισότιμη θέση με τα κράτη μέλη στο φόρουμ ενώ, θεωρητικά, θα μπορούσε ακόμη και να ηγηθεί. Το Υπουργείο Ενέργειας δήλωσε ότι η συμμετοχή του Ισραήλ στο φόρουμ θα του προσδώσει σημαντικά πλεονεκτήματα στην προώθηση κοινών στόχων στην ανάπτυξη της αγοράς φυσικού αερίου και θα το βοηθήσει να εξάγει φυσικό αέριο στους γείτονές του και στην Ευρώπη. Σε διπλωματικό επίπεδο, θα μπορούσε να συμβάλει στην περαιτέρω εξομάλυνση των σχέσεων του Ισραήλ με τις χώρες της περιοχής.

Το Ισραήλ στις χώρες με τη μικρότερη αρνητική επίδραση ένεκα του COVID-19

Το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν του Ισραήλ (ΑΕΠ) αυξήθηκε, σε ετήσια βάση, κατά 39,7% το τρίτο τρίμηνο του 2020, σύμφωνα με την τρίτη και τελευταία εκτίμηση του Κεντρικού Στατιστικού Γραφείου. Η τελευταία αναθεώρηση των αριθμών επισημαίνει ότι η οικονομία συρρικνώθηκε κατά 2,9% τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2020, σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2019.

Η οικονομία του Ισραήλ συρρικνώθηκε 1,1% το τρίτο τρίμηνο του 2020 σε σύγκριση με το τρίτο τρίμηνο του 2019. Αυτό σημαίνει ότι η οικονομία του Ισραήλ αποδείχθηκε από τις λιγότερο ζημιωμένες κατά την πανδημία Covid-19 σε σύγκριση με άλλες χώρες του ΟΟΣΑ. Μόνον η Ιρλανδία και η Νορβηγία σημείωσαν πέρυσι, αύξηση 8,1% και συρρίκνωση 0,1% αντίστοιχα. Και το Ισραήλ και η Νότια Κορέα μειώθηκαν κατά 1,1%, η Σουηδία κατά 2,7%, οι ΗΠΑ κατά 2,8% και το Ηνωμένο Βασίλειο κατά 8,6%.

Σημειώνεται ότι λόγω της πανδημίας το δημοσιονομικό έλλειμμα του Ισραήλ αυξήθηκε στα 151,3 δις σέκελ (38 δις €) το Νοέμβριο 2020, ανερχόμενο τελικώς σε περίπου 11,1% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών, το έλλειμμα θα ανέλθει τελικώς στο 13% για ολόκληρο το 2020.

Μόνο τον Νοέμβριο 2020, το Υπουργείο Οικονομικών δαπάνησε 8,2 δις σέκελ (2,1 δις €) για βοήθεια που σχετίζεται με την πανδημία, λίγο περισσότερο από ό, τι τους δύο προηγούμενους μήνες (7,8 δις σέκελ τον Οκτώβριο και 7,5 δις σέκελ τον Σεπτέμβριο). Ωστόσο, για το 2020 συνολικά, το Υπουργείο επρόκειτο να κατευθύνει συνολικά περίπου 82 δις σέκελ (20,6 δις €) μέσω των προγραμμάτων αρωγής και στήριξης της οικονομίας.

Το γεγονός ότι αυτή η σημαντική δημοσιονομική διευρυνση δεν επέφερε τελικώς ουσιαστική επιβάρυνση στους ρυθμούς ανάπτυξης της ισραηλινής οικονομίας εκτιμάται ότι οφείλεται στην αύξηση εσόδων από εξαγωγές φυσικού αερίου από τον Ιανουάριο 2020 και στην εισροή άμεσων ξένων επενδύσεων ύψους που ξεπέρασαν τα 8,3 δις δολ., νέο υψηλό επίπεδο, στον τομέα καινοτόμων επιχειρήσεων, που αποδείχθηκαν ο ισχυρός μοχλός ανάπτυξης της ισραηλινής οικονομίας για το κρίσιμο, ένεκα της αναστολής λειτουργίας της οικονομίας στο μεγαλύτερο διάστημα, 2020.

Σημαντική επένδυση σε κλάδο τηλεπικοινωνιών

Η Αρχή Ανταγωνισμού του Ισραήλ ενέκρινε επιχειρηματική συμφωνία με την οποία η Hot Telecommunication Systems Ltd. (TASE: HOT) θα αγοράσει μερίδιο 23,3% στην επιχείρηση οπτικών ινών IBC Israel Broadband (Unlimited) από την αντίπαλη εταιρεία τηλεπικοινωνιών Cellcom Israel Ltd. (NYSE: CEL; TASE: CEL) καταβάλλοντας 170 εκατομμύρια σέκελ. Μετά τη συμφωνία αυτή η Hot και η Cellcom θα κατέχουν αμφοτέρως μερίδιο 23,3% στην IBC με, συμπεριλαμβανομένης της δέσμευσης για ουσιαστική αύξηση της ανάπτυξης του δικτύου οπτικών ινών της IBC τα επόμενα χρόνια. Η συμφωνία υπόκειται σε έγκριση από το Υπουργείο Επικοινωνιών. Το Israel Infrastructure Fund (IIF) διατηρεί και αυτό το μερίδι του 23,3% στην IBC.

Η Αρχή Ανταγωνισμού του Ισραήλ, με επικεφαλής τον Michal Halperin, ήταν απρόθυμη να εγκρίνει τη συμφωνία που θα συνέβαλε στην οριστικοποίηση της συμφωνίας μεταξύ Hot και Cellcom, αλλά πείστηκε ότι τα πλεονεκτήματα υπερéβαιναν τα μειονεκτήματα. Η Hot δεν ήταν διατεθειμένη να επενδύσει σε ένα δίκτυο οπτικών ινών και η συγχώνευση μπορεί να αναγκάσει τον έτερο μεγάλο ανταγωνιστή, την Bezeq Israel Telecommunication Co. Ltd. (TASE: BEZQ), να προχωρήσει πιο γρήγορα στην προώθηση των υποδομών για το δίκτυο οπτικών ινών της.

Σημειώνεται ότι μόλις τον περασμένο Οκτώβριο το Ισραήλ ολοκλήρωσε το διαγωνισμό για παροχή των πρώτων δύο αδειών δημιουργία δικτύου 5G.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

◆ Έγκριση Καταστατικού East Mediterranean Gas Forum	σελ. 1
◆ Ελεγχόμενη επιβάρυνση οικονομίας	σελ. 1
◆ Σημαντική επένδυση σε κλάδο τηλεπικοινωνιών	σελ. 1
◆ Αντιδράσεις επιχειρήσεων σε τρίτο lockdown	σελ. 2
◆ Μείωση ανταγωνιστικότητας εταιρειών τεχνολογίας	σελ. 2
◆ Δημιουργία Fund για επιχορήγηση νεοφυών επιχειρήσεων	σελ. 3
◆ Αύξηση πωλήσεων ακινήτων	σελ. 4
◆ Σχέδιο ανάπτυξης ζώνης καινοτομίας στη Χαίφα	σελ. 4
◆ Υποχώρηση Ισραήλ σε δείκτη διαφάνειας	σελ. 4
◆ Εκτιμήσεις ΔΝΤ για ισραηλινή οικονομία	σελ. 5

Αντιδράσεις επιχειρήσεων σε τρίτο lockdown

Η Κυβέρνηση του Ισραήλ έχει επιβάλλει τρίτο lockdown από την 12η Δεκεμβρίου 2020 το οποίο πλήττει τις μικρές επιχειρήσεις λιανεμπορίου με αποτέλεσμα να υπάρχουν έντονες αντιδράσεις. Το συγκεκριμένο lockdown και ο σχετικά χαλαρός τρόπος εφαρμογής του (ανοιχτά σχολεία, συγκοινωνίες λειτουργούσες, εταιρείες σε λειτουργία έως 50% των εργαζομένων) θεωρείται από πολλούς ως θανατική ποινή για 7.500 επιχειρήσεις, μικρο-μεσαίες ως επί των πλείστον, που θα προστεθούν στις 70.000 που έχουν κλείσει κατά το 2020. Το πρόβλημα έγκειται στην μικρή διαπραγματευτική ισχύ που διαθέτουν λόγω ανεπαρκούς μεγέθους και έλλειψης αποτελεσματικής συλλογικής εκπροσώπησης.

Σύμφωνα με έρευνα της εταιρείας CofaceBDI στο Ισραήλ υπάρχουν περίπου 100.000 εμπορικά καταστήματα λιανικής δύο τρίτα εκ των οποίων η λειτουργία θεωρείται ουσιώδης. Από τα υπόλοιπα (μη ουσιώδους λειτουργίας) τα 9.400 έκλεισαν κατά το 2020 και αναμένεται να προστεθούν ακόμα 3.600. Στα καταστήματα αυτής της κατηγορίας, ο κύκλος εργασιών έχει μειωθεί 40% με 60% φέτος. Οι παρούσες συνθήκες αναμένεται να οδηγήσουν πολλούς καταστηματάρχες σε απειθεία προς τα μέτρα του lockdown, το οποίο, εκτός των άλλων επιβάλλει την εξής παραδοξότητα: τα καταστήματα που πωλούν βιβλία, παιχνίδια και ρουχισμό παραμένουν κλειστά ενώ τα καταστήματα μεγάλης λιανικής όπως τα super market, τα οποία παραμένουν ανοιχτά, πωλούν και αυτά τα είδη (μαζί με τα ουσιαστικής χρήσης). Υπολογίζεται, στην έρευνα, ότι οι πωλήσεις αυτού του είδους αγαθών (είδη μη ουσιώδη από καταστήματα που παραμένουν ανοιχτά) έχουν αυξήσει σημαντικά το μερίδιό τους επί του συνολικού τζίρου των μεγάλων καταστημάτων.

Μείωση ανταγωνιστικότητας εταιρειών τεχνολογίας λόγω περαιτέρω αύξησης ισοτιμίας σέκελ

Η χαμηλή συναλλαγματική ισοτιμία δολαρίου με σέκελ ασκεί επίμονες πιέσεις στην ανταγωνιστικότητα του κλάδου τεχνολογίας του Ισραήλ. Όπως και σε προηγούμενες κρίσεις, αυτή τη φορά υπήρξαν εκκλήσεις για κρατική ενίσχυση στον τομέα. Καθώς η κρίση του κορωνοϊού έχει επιβάλλει διαρκείς αναδιαρθρώσεις τόσο στην επιχειρηματική στρατηγική όλων των κλάδων της οικονομίας, στην πραγματικότητα η συναλλαγματική ισοτιμία φαίνεται ότι αποτελεί το κυρίαρχο ζήτημα που προβληματίζει τις επιχειρήσεις τεχνολογίας του Ισραήλ.

Σύμφωνα ωστόσο με εκτιμήσεις και των ίδιων των επιχειρηματιών του κλάδου η κρίση δεν ισχύει για ολόκληρη τη βιομηχανία. Υπάρχουν διαφορετικά είδη τεχνολογικών εταιρειών. Οι εταιρείες πρώιμου σταδίου που χρηματοδοτούνται μόνο από γύρους χρηματοδότησης επηρεάζονται δύσκολα και προς το παρόν είναι πολύ εύκολο να συγκεντρώσουν περισσότερα χρήματα. Οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε πεδία αιχμής και μέχρι στιγμής έχουν χαμηλές πωλήσεις και υψηλές απώλειες δεν επηρεάζονται επίσης πολύ από το δολάριο και τη συναλλαγματική ισοτιμία, επειδή μπορούν εύκολα να αντλήσουν μεγάλα ποσά στη δημόσια ή ιδιωτική αγορά.

Οι εταιρείες που υφίστανται περισσότερο τις πιέσεις είναι οι κερδοφόρες που πρέπει να καλύπτουν τις δραστηριότητές τους από τις εισροές πόρων και συνεπώς μια σημαντική πτώση στα κέρδη ή μια μεταβολή της ισοτιμίας θα επιφέρει αποφασιστικές σημασίας υστέρηση των δυνατοτήτων τους να προβούν σε περαιτέρω χρηματοδότησης της αναπτυξιακής πορείας τους.

Παρότι έχει επικρατήσει ως βασική πολιτική στην μακρά πορεία ανάπτυξης του κλάδου τεχνολογίας του Ισραήλ ότι η υψηλή τεχνολογία δεν χρειάζεται κρατική βοήθεια, η αλήθεια είναι ότι στην παρούσα συγκυρία οι βασικοί παράγοντες του κλάδου θεωρούν ως απαραίτητη την υιοθέτηση μιας νομισματικής πολιτικής προσανατολισμένης στις εξαγωγές. Η υψηλή τεχνολογία έχει επηρεαστεί πολύ από την αστάθεια και η ανταγωνιστικότητά της μειώνεται. Με τόσο υψηλή ισοτιμία του σέκελ έναντι του δολαρίου, το κόστος του ανθρώπινου δυναμικού στο Ισραήλ καθίσταται σαφώς μη ανταγωνιστικό και αυτό μπορεί να κάνει τις εταιρείες να αναζητήσουν άλλες χώρες για να απασχολούν άτομα αντί στο Ισραήλ.

Ωστόσο σύμφωνα με έγκριτους εκπροσώπους του κλάδου τονίζεται ότι βεβαίως προέχει να υπάρξει διάκριση των βραχυπρόθεσμων αναγκών οπότε χρειάζεται ένα Band-Aid για να εξομαλυνθεί η αντινομία της παρούσας συγκυρίας και της τρέχουσας κρίσης και η διαχείριση του μακροπρόθεσμου ζητήματος που τελικώς θα πρέπει να προσανατολισθεί και στην μείωση των μισθών στις εταιρείες υψηλής τεχνολογίας. Οι αμοιβές στο Ισραήλ έχουν ανέλθει πλέον σε επίπεδα εφάμιλλα της Silicon Valley, παρόλο που το κόστος ζωής εκεί είναι υψηλότερο, και μάλιστα ξεπερνά τα επίπεδα αμοιβών σε άλλες περιοχές των ΗΠΑ. Για το λόγο αυτό οι εκπρόσωποι των εταιρειών τεχνολογίας και φορείς του πιο δυναμικού του μέρους της οικονομίας προτάσσουν ως μακροπρόθεσμη λύση, την αύξηση του αριθμού των προγραμματιστών ή τη μείωση των μισθών. Το πρόβλημα είναι ότι οι διευθυντές της βιομηχανίας τεχνολογίας δεν ενδιαφέρονται, γιατί προς το παρόν όλοι είναι ευχαριστημένοι με αυτά τα επίπεδα μισθών.

Σε στρατηγικό επίπεδο η άνοδος της ισοτιμίας δολαρίου shekel τις τελευταίες εβδομάδες είναι επώδυνη αλλά όχι δραματική. Οι περισσότερες εταιρείες έχουν ήδη προσαρμόσει τα επιχειρηματικά τους σχέδια σε υψηλή συναλλαγματική ισοτιμία και τα περισσότερα από αυτά αντισταθμίζονται με βραχυπρόθεσμα έως μεσοπρόθεσμα χρηματοοικονομικά πακέτα ομολόγων 60-360 ημερών.

Η αρνητική εξέλιξη όμως της προοπτικής που εμφανίζεται ολοένα περισσότερο πιθανή είναι ότι η πολυετής τάση ενίσχυσης του σέκελ συνδυάζεται με πληθωριστικές τάσεις στους μισθούς και στα ακίνητα και σε συνδυασμό αυτές οι τάσεις διαβρώνουν ουσιαστικά το πλεονέκτημα μιας ισραηλινής εταιρείας καινοτομίας. Με άλλα λόγια, το κόστος σύστασης και ανάπτυξης μιας εταιρείας, από το στάδιο επώασης σε στάδιο ωρίμανσης, αυξάνεται σημαντικά. Υπάρχουν παράλληλα αντισταθμιστικές τάσεις, όπως η προσβασιμότητα της υποδομής cloud και η μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στη διαδικασία πωλήσεων, αλλά αυτές είναι κυρίως τάσεις που ωφελούν αντιστοίχως και τις υπερπόντιες εταιρείες σε βάρος προφανώς των ισραηλινών που έχουν έδρα στο Ισραήλ.

Δημιουργία Fund για επιχορήγηση νεοφυών επιχειρήσεων

Η Ισραηλινή Αρχή Καινοτομίας (Innovation Authority) ανακοίνωσε την δημιουργία καταπιστεύματος (fund) 80 εκατομμυρίων NIS (\$ 25 εκατ.) για να ενθαρρύνει τις επενδύσεις σε νεοφυείς εταιρείες που αναζητούν χρηματοδότηση, σε μια προσπάθεια ενίσχυσης του αριθμού των νέων επιχειρήσεων. Οι επιχορηγήσεις από το fund θα δοθούν σε νεοφυείς εταιρείες που συνεργάζονται με επενδυτές. Σύμφωνα με το Innovation Authority, που έχει αρμοδιότητα για την εθνική πολιτική στον τομέα της τεχνολογίας και την προώθηση του οικοσυστήματος νεοφυών επιχειρήσεων, από το 2017 έχει αρχίσει σταδιακή ετήσια μείωση περίπου 25% στον αριθμό νεοφυών εταιρειών (startups) που εμφανίζονται στο Ισραήλ, μία αρνητική τάση η οποία έχει ενισχυθεί την περίοδο της πανδημίας. Στόχος του νέου προγράμματος είναι να βοηθηθούν οι νέες εταιρικές προσπάθειες που επιχειρούν σε τομείς υψηλού ρίσκου προσελκύοντας επενδυτές. Ο πρόεδρος του Innovation Authority κ. Appelbaum σε δήλωσή του ανέφερε πως τα τελευταία χρόνια, ο όγκος των επενδύσεων σε νεοφυείς επιχειρήσεις στο Ισραήλ παρέμεινε στάσιμος ενώ, αντίθετα, οι επενδύσεις σε πλέον ώριμες επιχειρήσεις αυξάνονται. Το νέο Πρόγραμμα Hybrid Seed Incentive Program αναμένεται να ενθαρρύνει επενδυτές να στραφούν σε νέες startups.

Οι εταιρείες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα θα λάβουν επιχορήγηση ύψους 40% του πρώτου επενδυτικού σταδίου επενδυτικών κύκλων έως 3,5 εκατομμύρια NIS και το 50%, αντίστοιχα, για εκείνες που βρίσκονται στην περιφέρεια του Ισραήλ, γεωγραφικά, ή των οποίων οι ιδρυτές προέρχονται από πληθυσμούς υπο-εκπροσωπούνται στη βιομηχανία υψηλής τεχνολογίας, όπως οι Άραβες Ισραηλινοί, οι γυναίκες και υπερ-Ορθόδοξοι Εβραίοι.

Το πρόγραμμα μειώνει τον κίνδυνο για πιθανούς επενδυτές, ανέφερε η δήλωση. Για να αιτηθούν επιχορήγηση, οι νεοσύστατες εταιρείες πρέπει να συνοποβάλλουν, με πιθανό επενδυτή, τους όρους σχετικά με την επένδυση κεφαλαίου, δηλαδή μια μη δεσμευτική συμφωνία που να εκθέτει τους βασικούς όρους και τις προϋποθέσεις της επένδυσης. Η επιχορήγηση, στην πράξη, παρέχει στους επενδυτές εγγύηση 40% για την επένδυσή τους. Στο πλαίσιο του προγράμματος, οι επενδυτές έχουν τη δυνατότητα τριών ετών να αποκτήσουν μετοχές στην εταιρεία έναντι της επένδυσής τους. Εάν και εφόσον ο επενδυτής το πράξει, η Innovation Authority θα αποζημιωθεί για το ποσό επιχορήγησης που παρείχε αρχικά.

Τα πρώιμα startup στάδια είναι εκείνα με τον υψηλότερο κίνδυνο. Ακόμη και πριν από την έναρξη της πανδημίας, οι νεοσύστατες αυτές εταιρείες υπέφεραν από έλλειψη επενδύσεων, καθώς τα venture capital funds (VC - εταιρείες χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου), οι ιδιώτες επενδυτές και οι θεσμικοί επενδυτές παγκοσμίως έχουν στραφεί σε επενδύσεις λιγότερο επικίνδυνες, σε εταιρείες μεγαλύτερης αποδοτικότητας με αποδεδειγμένες επιδόσεις πωλήσεων.

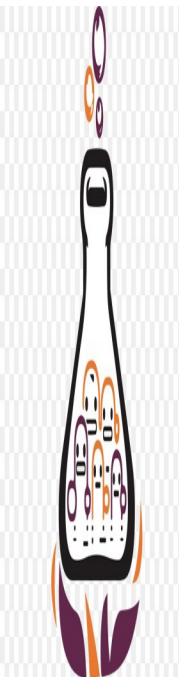
Οι επενδύσεις σε ισραηλινές νεοσύστατες εταιρείες αξίας έως και πέντε εκατομμυρίων δολαρίων έχουν μειωθεί και σε απόλυτα νούμερα (σε 509 εκατομμύρια δολάρια το 2019 από 853 εκατομμύρια δολάρια το 2018) και ως ποσοστό των συνολικών επενδύσεων σε ισραηλινές νεοσύστατες επιχειρήσεις (σε 6% από 11%). Επίσης, αρκετές μεγάλες τεχνολογικές εταιρείες έχουν ήδη στήσει κλειστά startup hubs εντός του ομίλου τους τα οποία δεν επικοινωνούν με το Ισραηλινό οικοσύστημα. Το Innovation Authority επισημαίνει πως υπάρχει μείωση στον αριθμό των startups που προστίθενται σε αυτό. Από το 2012 έως το 2017, 1.000 νέες startups δημιουργούνταν ετησίως με 500 καθαρό αριθμό προστιθεμένων στο οικοσύστημα (αφαιρούνταν αυτές που έκλειναν). Ωστόσο, από το 2015, σημειώνεται μείωση στον αριθμό των νέων startups με 800 που γράφτηκαν στο μητρώο, και καθαρή ετήσια αύξηση 360 - που αποτελεί την χαμηλότερη δεκαετίας- και 325 για το 2020.

Η μείωση στον αριθμό των εταιρειών σημαίνει και μείωση στο εύρος του φάσματος των τεχνολογιών και των νέων πεδίων καινοτομίας που εξελίσσονται στον κλάδο πράγμα που δυνητικά μπορεί να βλάψει την δυναμικότητα και ευελιξία του καθώς και την δυνατότητα του να διατηρεί ηγετική θέση παγκοσμίως.

Κατά την Innovation Authority το 64% των εταιρειών που συμμετέχουν στο νέο πρόγραμμα θα πραγματοποιήσουν έναν άλλο γύρο χρηματοδότησης εντός τριών ετών, ο οποίος θα επιτρέψει στους επενδυτές VC να πραγματοποιήσουν τις επιλογές τους και να επιστρέψουν τα χρήματα της αρχικής επιχορήγησης.

Από πλευράς μας, εκτιμούμε ότι το νέο πρόγραμμα είναι μια εξαιρετική ευκαιρία για πολλούς επενδυτές, ακόμη και εκείνους που γενικά επενδύουν σε εταιρείες μεταγενέστερου σταδίου, να επενδύσουν σε αυτά τα αρχικά στάδια υψηλού κινδύνου, μειώνοντας παράλληλα τον παράγοντα κινδύνου. Υπάρχει συνεχιζόμενη στασιμότητα στη συγκέντρωση κεφαλαίων στο Ισραήλ και η ανακατανομή των χαρτοφυλακίων σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της πανδημίας παραμένουν αβέβαιες. Άλλωστε η επένδυση σε venture capital είναι μακροχρόνια και αναμένεται ρευστότητα μετά από πέντε με δέκα χρόνια.

Εκτιμούμε, επίσης, πως ο προαναφερθείς όρος της επιστροφής των χρημάτων σε περίπτωση που οι επενδυτές αποκτήσουν μετοχές στην εταιρεία μετά από τριετία θα μπορούσε, ceteris paribus, να προσαρμοστεί και για τον σχεδιασμό επιχορήγησης εταιρειών και VC και στην Ελλάδα.

**Πρεσβεία Τελ Αβίβ
Γραφείο
Οικονομικών &
Εμπορικών
Υποθέσεων**

**3 Daniel Frisch, Tel Aviv
Τηλέφωνο : (+972) -03-6094981,
6953060
e-mail : ecocom-telaviv@mfa.gr
<https://agora.mfa.gr/index.html>**

*Το Γραφείο ΟΕΥ Τελ Αβίβ
είναι στη διάθεση των επιχειρήσεων
που επιδιώκουν την προώθηση των
προϊόντων και υπηρεσιών τους στην
αγορά του Ισραήλ.*

*Παρακαλούμε να μας
αποστείλετε σχετικούς αιτήματα και
τυχόν παρατηρήσεις σας.*

Αύξηση πωλήσεων ακινήτων την περίοδο Σεπτεμβρίου-Νοεμβρίου 2020

Κατά την περίοδο Σεπτεμβρίου-Νοεμβρίου 2020, 793 νέες κατοικίες πωλήθηκαν στην πόλη Ashkelon του Νοτίου Ισραήλ καθιστώντας την πρώτη κορυφαία πόλη για πωλήσεις νέων σπιτιών στη χώρα, σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιεύθηκαν από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία.

Πρόκειται για αύξηση 2,6% σε σύγκριση με την περίοδο Ιουνίου-Αυγούστου 2020, όταν πωλήθηκαν 773 νεόδμητες κατοικίες στο Ashkelon. Σε αυτήν την περίοδο επίσης, το Ashkelon ήταν επικεφαλής στις πωλήσεις σε εθνικό επίπεδο. Πρέπει να επισημανθεί ότι πολλές πωλήσεις κατοικιών πραγματοποιήθηκαν στο Ashkelon σύμφωνα με το δημοφιλές επιδοτούμενο πρόγραμμα "Τιμή αγοραστή" που η παρούσα κυβέρνηση έχει υιοθετήσει την τελευταία τριετία και ανανεώθηκε η ισχύς του για ένα ακόμα έτος. Δικαιούχοι είναι νέες οικογένειες που η ηλικία του ζευγους δεν υπερβαίνει το 40 έτος.

Υπάρχουν αρκετοί λόγοι για το ποσοστό των νέων πωλήσεων κατοικιών στο Ashkelon καθώς υπάρχει μεγάλη δυναμική στην πόλη και συνεχίζει να αυξάνεται και αυτό συνέχισε να ενισχύει τη μετανάστευση σε αυτήν τα τελευταία χρόνια, κυρίως από το κοντινό λιμάνι του Ashdod. Οι τεράστιες γειτονιές που χτίζονται στην πόλη απευθύνονται στους νέους και έχουν ελκυστικές τιμές. Παράλληλα η πρόσβαση στην πόλη έχει βελτιωθεί, με εξαιρετικό παράδειγμα ο οδικός άξονας Ashkelon North, ο οποίος μειώνει σημαντικά το χρόνο και την απόσταση από το κέντρο της χώρας.

Η πανδημία έχει επίσης αναμφίβολα επηρεάσει τους αγοραστές και ένα σημαντικό μέρος των συμφωνιών τους τελευταίους μήνες προκύπτει από ζευγάρια και οικογένειες που προσπαθούν να προσαρμοσθούν στα νέα δεδομένα συνειδητοποιώντας ότι στην εποχή της εργασίας από το σπίτι, και με τον τρόπο ζωής να αλλάζει, είναι δυνατόν και μάλιστα επιθυμητό να εγκαταλείψουν το πολυσύχναστο κέντρο υπέρ της ποιότητας ζωής και των ανοιχτών χώρων, της φύσης και της υπέροχης παραλίας που έχει το νότιο Ισραήλ και το Ashkelon.

συν. σελ. 5

Σχέδιο ανάπτυξης ζώνης καινοτομίας στη Χάιφα

Η δήμαρχος της Χάιφα Einat Kalisch-Rotem εμφανίζεται, σύμφωνα με δημόσιες δηλώσεις της, αντίθετη στο σχέδιο του Υπ. Οικονομικών για την υλοποίηση ενός μεγαλεπίβολου σχεδίου ανάπλασης της πόλης με επίκεντρο τον κόλπο του λιμένα όπου έχει σχεδιασθεί η υλοποίηση του επονομαζομένου «Κόλπος της Καινοτομίας», που θα αποτελέσει ένα ακόμα επικεντρωμένο στην νέα τεχνολογία χώρο για την ανάπτυξη νέων δράσεων.

Σύμφωνα με το σχέδιο πρόκειται να εκκενωθούν εγκαταστάσεις πετροχημικών από τον κόλπο της Χάιφας και στις νέες εκτάσεις που θα διαμορφωθούν θα κατασκευαστούν 100.000 οικιστικές μονάδες, καθώς και χώροι για λειτουργία βιομηχανικών και εμπορικών μονάδων. Ειδικώς δε αποφασίστηκε να δημιουργηθεί, στό πρότυπο της Ιερουσαλήμ, ζώνη καινοτομίας.

Ο Αναπληρωτής Επίτροπος για τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών απαντώντας στην δήμαρχο Χάιφας ανέφερε ότι το σχέδιο έχει λάβει υπόψη του της ανάγκες που προκύπτουν από την ανάπτυξη τόσο του υπάρχοντος λιμένα της πόλης όσο και εκείνου που ευρίσκεται υπό κατασκευή και πρόκειται να εκκινήσει τη λειτουργία του το 2022. Μάλιστα ο Επίτροπος τόνισε ότι οι οικονομικές παραδοχές του έργου έχουν λάβει υπόψη την ανάγκη να ενισχυθεί η τοπική αυτοδιοίκηση με έσοδα που θα προκύψουν από τις νέες χρήσεις κάτι που δεν υπήρχε μέχρι σήμερα.

Τον Ιανουάριο του 2020, η Ισραηλινή Αρχή Γης και το Εθνικό Οικονομικό Συμβούλιο παρουσίασαν το σχέδιο «Κόλπος Καινοτομίας» στην Επαρχιακή Επιτροπή Χωροταξίας της Χάιφα. Το σχέδιο απαιτεί την απομάκρυνση όλων των ρυπογόνων εγκαταστάσεων από τον κόλπο της Χάιφα, συμπεριλαμβανομένου του Bazan (διωλιστήρια πετρελαίου).

Το εκτιμώμενο κόστος του σχεδίου ανέρχεται σε 13,5 δις σέκελ (3,4 δις €), τα περισσότερα από τα οποία προορίζονται να καλυφθούν από την πώληση της εκκενωμένης γης για κατασκευή κατοικιών. Η κύρια πρόκληση σύμφωνα με τους συντάκτες του σχεδίου ότι για την υλοποίησή του απαιτείται ο καθαρισμός της μολυσμένης γης, που εκτιμάται ότι θα κοστίσει 1,75 δις σέκελ (440 εκ. €).

Στις 25 Οκτωβρίου 2020, η κυβέρνηση αποφάσισε να συστήσει επιτροπή γενικών διευθυντών των σχετικών υπουργείων για να εξετάσει το σχέδιο και να υποβάλει τα συμπεράσματά τη εντός 90 ημερών. Καθώς η Επιτροπή έχει ήδη έτοιμα τα συμπεράσματά της, η δήμαρχος Χάιφα προσπαθεί να επηρεάσει τις αποφάσεις υπέρ παρεμβάσεων που θα αποφέρουν περισσότερα έσοδα στο Δήμο.

Υποχώρηση Ισραήλ σε δείκτη διαφάνειας

Για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά, το Ισραήλ κατέλαβε την 35η θέση ανάμεσα σε 180 χώρες στον παγκόσμιο δείκτη διαφθοράς που δημοσιεύθηκε την Πέμπτη. Το Ισραήλ βαθμολογήθηκε με 60 στα 100, μόλις εννέα βαθμούς πάνω από το κατώτατο όριο που ορίζει διεφθαρμένων χωρών, ανέφερε ο Δείκτης Διαφάνειας (CPI) της Διεθνούς Διαφάνειας Transparency International's Corruption Perceptions Index (CPI). Από τότε που ξεκίνησε το 1995 η λειτουργία του εν λόγω μη κυβερνητικού οργανισμού με έδρα το Βερολίνο, ανδείχθηκε σε έναν από τους κορυφαίους δείκτες μέτρησης τάσεων διαφθοράς στον κόσμο, με 100 παραρτήματα παγκοσμίως.

Η κατάταξη για το 2020, όπως και το 2019, έρχεται μετά την πτώση της βαθμολογίας του Ισραήλ τρία χρόνια στη σειρά μεταξύ 2017 και 2019. Το 2016, το Ισραήλ κατέλαβε την 28η θέση στον κόσμο με βαθμολογία 64. Το Ισραήλ κατέλαβε την 25η θέση από τις 37 χώρες του ΟΟΣΑ, ανέφερε η έκθεση.

Εκτιμήσεις ΔΝΤ για ισραηλινή οικονομία

Στις 19 Ιανουαρίου 2021, η Εκτελεστική Επιτροπή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) ολοκλήρωσε τη διαβούλευση με το Ισραήλ σύμφωνα με με το άρθρο IV του καταστατικού οργανισμού, το οποίο προβλέπει την διεξαγωγή διαλόγου με τις χώρες μέλη.

Οι αρμόδιοι διευθυντές-εμπειρογνώμονες του ΔΝΤ πρόβησαν σε εκτεταμένη ανάλυση των δεδομένων και προοπτικών της ισραηλινής οικονομίας καθώς μάλιστα η επιδημία του COVID-19 έχει δημιουργήσει νέα δεδομένα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ειδικότερα αποδελτιώνονται τα κατωτέρω από τη δημοσιευθείσα συνοπτική έκθεση που συνετάγη εκ μέρους του ΔΝΤ (στο παράρτημα τα οικονομικά στοιχεία που συνοδεύουν την ανάλυση):

Η πανδημία COVID-19 επηρέασε σοβαρά την κοινωνία και την οικονομία του Ισραήλ. Ενώ η ισχυρή ανάπτυξη του Ισραήλ και τα μεγάλα αποθέματα πριν από την κρίση σημαίνουν ότι το Ισραήλ εισήλθε στην κρίση με σχετικά χαμηλά τρωτά σημεία, το πραγματικό ΑΕγχΠ συρρικνώθηκε κατά 3% (σε ετήσια βάση) στα τρία πρώτα τρίμηνα του 2020. Η κλίμακα της εξάπλωσης του COVID-19 απαιτούσε αυστηρό περιορισμό και μέτρα μετριασμού, συμπεριλαμβανομένων τριών εθνικών αποκλεισμών. Ωστόσο, η οικονομική συρρίκνωση ήταν μικρότερη από ό, τι σε άλλες προηγμένες οικονομίες εν μέρει λόγω της ανθεκτικότητας της ισραηλινής οικονομίας, υποστηριζόμενη από τον μεγάλο τομέα της υψηλής τεχνολογίας.

Οι αρχές εισήγαγαν πολιτικές για τον περιορισμό της οικονομικής επιρροής της πανδημίας. Στο δημοσιονομικό μέτωπο, εγκρίθηκε από το Ισραηλινό Κοινοβούλιο δημοσιονομικό πακέτο ύψους 10% του ΑΕΠ για το 2020. Το πακέτο περιελάμβανε εκτεταμένη χρηματοδότηση για την υγεία, παροχές για ανέργους και υπαλλήλους, επιχορηγήσεις για τους αυτοαπασχολούμενους, επιχορηγήσεις και εγγυήσεις δανείων για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Η απάντηση της Κεντρικής Τράπεζας περιελάμβανε μέτρα για τη διευκόλυνση των χρηματοοικονομικών συνθηκών, την παροχή ρευστότητας και την ευκολία πρόσβασης σε χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και πιστώσεις, συμπεριλαμβανομένων των νοικοκυριών και των ΜΜΕ. Οι μακροπροληπτικές και εποπτικές απαιτήσεις μειώθηκαν επίσης, επιτρέποντας στις τράπεζες να χρησιμοποιούν τα αποθέματα κεφαλαίου και ρευστότητας για την υποστήριξη της οικονομίας.

Οι Εκτελεστικοί Διευθυντές επαινεσαν την Ισραηλινή Κυβέρνηση για την κατάλληλη, ταχεία και σημαντική νομισματική και δημοσιονομική στήριξη ως απάντηση στην πανδημία COVID-19, η οποία βοήθησε ώστε να γίνει πιο ήπιος ο αντίκτυπος στη χώρα. Χαιρέτισαν επίσης τις προσπάθειες της Κυβέρνησης για πρόωρο εμβολιασμό ευρείας διάδοσης, ο οποίος θα μπορούσε να οδηγήσει σε ταχύτερη ανάρρωση. Προχωρώντας προς τα εμπρός, καθώς οι αβεβαιότητες παραμένουν υψηλές, οι διευθυντές είδαν την αξία σε συνεχιζόμενες υποστηρικτικές πολιτικές, καθώς και μέτρα για την ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας και τις μεταρρυθμίσεις για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της οικονομίας.

Οι Διευθυντές του ΔΝΤ συμφώνησαν ότι η δημοσιονομική πολιτική πρέπει να παραμείνει υποστηρικτική και σταδιακά να γίνει πιο στοχευμένη. Η έγκαιρη έγκριση του προϋπολογισμού για το 2021 θα βοηθούσε στην προτεραιότητα των δαπανών, στη θέση της οικονομίας για ανάπτυξη και στη μείωση της οικονομικής αβεβαιότητας που σχετίζεται με την πανδημία. Οι Διευθυντές θεώρησαν ότι, εάν πραγματοποιηθεί η επέλευση περαιτέρω των εκτιμηθέντων αρνητικών εξελίξεων, η δημοσιονομική στήριξη θα πρέπει να διατηρηθεί πέρα από τα μέσα του 2021 σημειώνοντας παράλληλα ότι, όταν η ανάκαμψη αποκτήσει σταθερό ρυθμό, θα απαιτηθούν δημοσιονομικές προσπάθειες για την αποκατάσταση των προσωρινών αποθεμάτων και την ανοικοδόμηση του δημοσιονομικού χώρου.

Οι Εκτελεστικοί Διευθυντές του ΔΝΤ επαινεσαν την ταχεία ανταπόκριση της Τράπεζας του Ισραήλ στην κρίση και συμφώνησαν ότι η νομισματική πολιτική πρέπει να παραμείνει ευέλικτη και προσαρμοστική στις συνθήκες. Συμφώνησαν ότι, καθώς οι πληθωριστικές τάσεις με την πρόοδο του χρόνου προσεγγίζουν τον τεθέντα στόχο, οι παρέμβασεις με εισροές συναλλάγματος θα πρέπει να πάννουν να χρησιμοποιούνται ως εργαλείο για τη διαχείριση των προσδοκιών για τον πληθωρισμό και να περιορισθούν στην αντιμετώπιση έκτακτων συνθηκών της αγοράς.

Οι Εκτελεστικοί Διευθυντές σημείωσαν ότι το χρηματοοικονομικό σύστημα του Ισραήλ είναι καλά προετοιμασμένο για να αντιμετωπίσει τον αντίκτυπο της πανδημίας. Το κεφάλαιο των τραπεζών παραμένει ισχυρό, με σημαντική ικανότητα αντιμετώπισης μεγάλων κρίσεων. Ωστόσο, τόνισαν ότι, εκτός και εάν υλοποιηθούν οι αρνητικοί κίνδυνοι, το ελάχιστο ρυθμιστικό κεφάλαιο δεν πρέπει να μειωθεί περαιτέρω και ότι τα διαρθρωτικά αποθέματα θα πρέπει τελικά να αποκατασταθούν. Σημείωσαν επίσης ότι ο αποτελεσματικός χειρισμός μιας πιθανής αύξησης των μη εξυπηρετούμενων δανείων θα συμβάλει στον περιορισμό του υπερβάλλοντος χρέους και στην τόνωση της ανακατανομής του κεφαλαίου.

Τέλος στα συμπεράσματα τονίστηκε ότι οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις πρέπει να στοχεύουν στην αντιμετώπιση αρνητικών δεδομένων που προυπήρχαν ως τάσεις της οικονομίας πριν από το COVID, συμπεριλαμβανομένης της χαμηλής παραγωγικότητας και της υψηλής ανισότητας. Καλύτερα χρηματοδοτούμενες πολιτικές ενεργοποίησης της εργασίας, ψηφιοποίηση και εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις θα βοηθήσουν στην ενίσχυση των ουσιαστικών δεξιοτήτων των εργαζομένων με χαμηλή ειδίκευση, οι οποίοι επηρεάστηκαν ιδιαίτερα από την πανδημία. Οι Εκτελεστικοί Διευθυντές ενθάρρυναν επίσης την ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων διακυβέρνησης, ιδίως στις προμήθειες και στο AML / CFT (Anti-Money Laundering/Combating the Financing of Terrorism).

Συν. από σελ. 5

Στη δεύτερη θέση σε πωλήσεις κατοικιών είναι το Τελ Αβίβ, όπου πωλήθηκαν 563 νέες κατοικίες την περίοδο Σεπτεμβρίου-Νοεμβρίου. Παρά την υψηλή κατάταξη, το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει μείωση 3,3% σε σύγκριση με τους προηγούμενους τρεις μήνες. Τρίτη θέση είναι η Rishon LeZion, όπου πωλήθηκαν 552 νέες κατοικίες την περίοδο, αντιπροσωπεύοντας αύξηση 23% σε σύγκριση με τους προηγούμενους τρεις μήνες. Άλλες πόλεις με υψηλά ποσοστά πωλήσεων για νέα σπίτια είναι η Bet Shemesh, η Ramla, η Harish και η Ιερουσαλήμ.

Σε άλλες πόλεις, οι πωλήσεις ήταν ιδιαίτερα χαμηλές την περίοδο Σεπτεμβρίου-Νοεμβρίου 2020. Μια από αυτές είναι η Hadera, όπου πωλήθηκαν 154 νέες κατοικίες, αν και αυτό αντιπροσωπεύει αύξηση 100% σε σχέση με τους προηγούμενους τρεις μήνες, όταν μόλις 76 νέες κατοικίες πωλήθηκαν στην πόλη. Μια άλλη πόλη με χαμηλές πωλήσεις είναι το Holon, όπου πωλήθηκαν 157 νέες κατοικίες στην υπό εξέταση περίοδο.

Σύμφωνα με την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, 11.360 νέες κατοικίες πωλήθηκαν σε εθνικό επίπεδο κατά την εν λόγω περίοδο, 7,3% υψηλότερα από ό,τι στην προηγούμενη περίοδο τριών μηνών. Εκείνη η περίοδος, Ιούνιος-Αύγουστος, ήταν μια περίπλοκη περίοδος, που έρχεται αμέσως μετά το ξέσπασμα της πανδημίας κοροναϊού στο Ισραήλ και η οποία είχε σχεδόν αναστείλει εντελώς την οικονομία της χώρας τους προηγούμενους δύο μήνες.